

Bruk av elektrokonvulsiv terapi

Det er store variasjoner i utbredelse og praksis ved bruk av elektrokonvulsiv terapi i Norge, men også i resten av verden, til tross for internasjonale retningslinjer.

Elektrokonvulsiv terapi (ECT) er en effektiv og veldokumentert behandlingsmetode for alvorlige depresjoner, men også for andre psykiske lidelser som mani og noen former for schizofreni. Ved elektrokonvulsiv terapi utløses et epileptisk anfall ved hjelp av elektrisitet. Behandlingen utføres under narkose og muskelrelaxerende medikamenter. Litteratur tyder på at det er stor variasjon både når det gjelder utbredelse og praksis ved bruk av elektrokonvulsiv terapi innad i sykehus, mellom regioner og mellom land.

I min doktorgradsavhandling kartlegges bl.a. utbredelse av elektrokonvulsiv terapi, diagnoser, alder, kjønn og praktisk gjennomføring av elektrokonvulsiv terapi samt holdninger, fortrinnsvis i Norge, men også globalt.

I Norge var det 2,4 per 10 000 innbyggere (≥ 18 år) per år som fikk elektrokonvulsiv terapi i 2004, med en variasjon fra 1,83 i Helse Nord til 3,44 i Helse Vest. Ingen

under 18 år fikk elektrokonvulsiv terapi. Internasjonalt varierte bruken av elektrokonvulsiv terapi fra 0,11 til 5,1. Det var flest eldre kvinner med depresjon som fikk terapien i vestlige land, mens yngre menn med schizofreni dominerte i asiatiske og afrikanske land. Norske psykiatere uttrykte positive holdninger til elektrokonvulsiv terapi, og de rapporterte god effekt med milde og forbigående bivirkninger. Elektrokonvulsiv terapi uten narkose ble brukt i Asia, Afrika, Latin-Amerika, Russland, Tyrkia og Spania.

Funnene viser store internasjonale forskjeller, og det er et klart behov for fortsatt å dele kunnskap om elektrokonvulsiv terapi, bedre opplæring av helsepersonell og bedre dokumentasjon, f.eks. gjennom et nasjonalt register og retningslinjer.

Lindy Jarosch-von Schweder
lindy.jarosch@ntnu.no

Lindy Jarosch-von Schweder.
Foto: Lena Sæternes

Disputas

Lindy Jarosch-von Schweder disputerte for ph.d.-graden ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) 22.1.2015. Tittelen på avhandlingen er *Use of electroconvulsive therapy in psychiatry*.

Hvor gode er tuberkulintestene hos barn?

Tuberkulose rammer nesten en million barn årlig på verdensbasis.

Testene Mantoux og Quantiferon (QFT) er viktige supplementer i utredningen da de påviser smitte med *Mycobacterium tuberculosis*, men er dårlig validert hos små barn. Testresultatene kan divergere og endre seg over tid.

I doktorgradsarbeidet mitt har vi tatt utgangspunkt i to indiske kohortstudier av henholdsvis barn under tre år og ungdom i alderen 12–18 år og undersøkt faktorer som påvirker disse tuberkulintestene. Vi har analysert genespresjon og T-cellefenotyper for å øke den immunologiske forståelsen av hva tuberkulintestresultatene representerer, og utforsket nye diagnostiske muligheter.

Mantoux- og Quantiferon-testene hadde dårlig sensitivitet for tuberkulose hos barn under tre år (henholdsvis 31 % og 23 %). Korrigert for andre faktorer var alder under to år assosiert med negative tuberkulintester og inkonklusiv Quantiferon-test. Sannsynligheten for inkonklusiv Quantiferon-test økte også ved interkurrent sykdom (hoste og feber)

og kronisk underernæring, mens mer akutt underernæring var assosiert med negative Mantoux-tester. Barn som testet positivt for begge testene, hadde oftere vært utsatt for smitte og hadde økt immunaktivering. Vi fant at genet *RAB33A* kan brukes til å identifisere barn med tuberkulose, eventuelt i kombinasjon med andre gener (areal under kurven, AUC: 0,78–0,92). T-celler med evne til koproduksjon av flere cytokiner har vært antatt å beskytte mot utvikling av tuberkulose i smittede personer. Vi fant imidlertid et lavere antall av disse cellene i friske ungdommer som bekjempet *M.tuberculosis* etter smitte.

Arbeidet bidrar til økt kunnskap om diagnostiske og prediktive tuberkulosemarkører hos barn, som er et satsingsfelt definert av Verdens helseorganisasjon.

Synne Jenum
Synne.jenum@rr-research.no

Synne Jenum.
Foto: Kristin Ellefsen

Disputas

Synne Jenum disputerte for ph.d.-graden ved Universitetet i Oslo 8.12.2014. Tittelen på avhandlingen er *Mycobacterium tuberculosis infection and disease – a contribution to the understanding of immunological diagnostics in children*.